

Streszczenie

Aktualna sytuacja społeczna i ekonomiczna z pewnością odbija się na kondycji współczesnego małżeństwa, wpływając na jego funkcje, strukturę i inne właściwości. Małżeństwo, a w konsekwencji rodzina, jest fundamentalną, podstawową instytucją społeczną, która wymaga stałego badania naukowego. To pozwala prognozować jego rozwój, nieść konieczną pomoc, uzgadniać jego współdziałanie z różnymi strukturami społeczeństwa i państwa.

Rola małżeństwa w życiu człowieka jest niezwykle ważna i wieloaspektowa. W odróżnieniu od innych instytucji społecznych jest ona zdolna wpływać na człowieka w ciągu całego życia. Sukces małżeństwa, jego stabilność, zadowolenie z życia, zależy od odpowiedniego psychologicznego klimatu i właściwego kontaktu, który tworzy się, wyłącznie za pomocą komunikowania się.

Zgodnie z wieloma badaniami naukowymi, poczucie powodzenia w małżeństwie ma charakter subiektywny i składa się z określonych elementów, które charakteryzują życie małżeńskie. Komunikacja jest procesem, który uczestniczy we wszystkich aspektach życia małżonków. Ma ona także wpływ i na członków rodziny, którą tworzą i rozwijają małżonkowie. Dlatego skuteczność komunikacji małżeńskiej jest tak ważna w relacjach międzyludzkich. Badania jej właściwości dają możliwość rozpatrywać wielu stron stosunków małżeńskich i rodzinnych.

Problemem badawczym niniejszej rozprawy doktorskiej jest zbadanie zmian w postrzeganiu jakości komunikacji małżeńskiej u uczestników grupowej psychoterapii emocjonalno-stresowej. Problem ten został sformułowany w postaci następującego pytania badawczego: Czy uczestnicy grupowej psychoterapii emocjonalno-stresowej różnią się w zakresie postrzegania komunikacji małżeńskiej przed i po zastosowaniu oddziaływań terapeutycznych? Celem prezentowanej pracy jest zatem uzasadnienie zastosowania grupowej psychoterapii emocjonalno-stresowej ukierunkowanej na podniesienie jakości komunikacji małżeńskiej osób pozostających w związku małżeńskim. Przedmiot badania stanowi oddziaływanie grupowej psychoterapii emocjonalno-stresowej na postrzeganie jakości komunikacji małżeńskiej uczestników grup terapeutycznych. Zostały sformułowane pytania badawcze oraz odpowiadające im hipotezy. Główne pytanie badawcze: Czy pod wpływem grupowej psychoterapii emocjonalno-stresowej zmienia się postrzeganie komunikacji małżeńskiej u uczestników grup? Hipoteza główna: W wyniku oddziaływania psychoterapii

emocjonalno-stresowej zmianie ulega sposób postrzegania komunikacji małżeńskiej uczestników grupy pomocowej.

W dysertacji została zastosowana metoda badań empirycznych. Dane dotyczące charakterystyki komunikacji małżeńskiej zgromadzono przy użyciu dwóch kwestionariuszy: Kwestionariusza Komunikacji Małżeńskiej autorstwa M. Kaźmierczak i M. Płopy oraz Kwestionariusza Jakości Komunikacji Małżeńskiej A. Alosziny, L. Gozmana i E. Dubrowskiej. Pomiaru jakości komunikacji małżeńskiej wśród uczestników badania za pomocą wyżej wspomnianych metod dokonano dwukrotnie przed rozpoczęciem terapii i po jej zakończeniu.

Hipoteza główna badawcza oraz hipotezy drugorzędne zostały zweryfikowane za pomocą analizy danych uzyskanych po przeprowadzeniu eksperymentu. Przeanalizowane wyniki badań udowadniają, że można stosować grupową psychoterapię emocjonalno-stresową w celu polepszenia jakości komunikacji małżeńskiej u uczestników grup. Uzyskane wyniki także pozwalają określić kierunki dalszych badań.

Słowa kluczowe: małżeństwo, komunikacja interpersonalna, komunikacja małżeńska, terapia emocjonalno-stresowa, grupowa terapia emocjonalno-stresowa, stres

Summary

Current social and economic situation surely reflects on the condition of modern matrimony, influencing on its functions, structure and other properties. Matrimony, and a family consequently, constitutes a fundamental, basic social institution, which demands constant scientific research. It allows to forecast its development, bring a necessary help and adjust its cooperation with various structures of society and country.

The role of marriage in a human's life is incredibly important and multi-faceted. Unlike to other social institutions it is able to influence a human during a whole life. The success of marriage, its stability and satisfaction of life depends on a proper psychological climate and a good contact, which can be created solely through communicating.

According to many scientific studies the sense of well-being in a matrimony has a subjective character and consists of specific elements, which characterise matrimonial life. Communication is a process which participates in all aspects of spouses' lives. It has also an influence on members of a family which is created and developed by spouses. For that reason the efficiency of matrimonial communication is so important in interpersonal relations. Studies of its properties give the possibility to consider many sides of matrimonial and family relations.

The research problem of this PhD dissertation is investigating changes in perceiving the quality of matrimonial communication of members of emotional-stress group psychotherapy. The problem is defined as a following question: Do members of emotional-stress group psychotherapy differ in the scope of perceiving marital communication before and after applying therapeutic interaction? Therefore the goal of presented thesis is the explanation of applying stress group psychotherapy directed to raising the quality of marital communication of people remaining in matrimonial relationships. The influence of stress group psychotherapy on perceiving the quality of matrimonial communication of members of the therapeutic groups constitutes the subject of studies. Research questions and corresponding hypothesis have been formulated. The main research question: Does the perceiving of matrimonial communication of group members change under the influence of emotional-stress group psychotherapy? The main hypothesis: The way of perceiving matrimonial

communication of group members changes under the influence on emotional-stress group psychotherapy.

The method of empirical research has been applied in the dissertation. Data concerning the characteristic of matrimonial communication has been gathered using two questionnaires: Marital Communication Questionnaire by M. Kaźmierczak M. Plopa and Marital Communication Quality Questionnaire by A. Aloszina, I. Gozman, E. Dubrowska. The survey of quality of matrimonial communication among members of the research has been carried out through above mentioned methods twice - before and after the therapy.

The main research hypothesis and secondary hypotheses are classified through analysis of data obtained after conduction of the experiment. Analised research results prove that emotional-stress group psychotherapy can be applied in order to improve the quality of matrimonial communication of group members. Obtained results also let us to define direction of further research.

Key words: matrimony, interpersonal communication, matrimonial communication, emotional-stress therapy, emotional-stress group psychotherapy, stress

